

کارگری

کلید بازگشت به کار

با اصلاح ماده ۹ قانون بیمه بیکاری شانس کسب فرصت شغلی بیشتر می شود

سازمان تأمین اجتماعی در اسفندماه سال ۱۴۰۲، برای اجرای ماده (۹) قانون بیمه بیکاری در زمینه آموزش و بازآموزی بیمه‌شدگانی که به دلایل غیرارادی کار خود را از دست می‌دهند، با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان فنی و حرفه‌ای کشور تفاهم‌نامه‌ای سه‌جانبه امضا کرد. در این تفاهم‌نامه که به امضای علی‌حسن رعیتی‌فرد معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه

گزارش

نازنین رزاقی‌مهر

روزنامه نگار

به موجب این سند ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان‌ها موظف‌اند مقرری بگیران بیمه بیکاری را که حداقل شش‌ماه از مدت دریافت حقوق بیکاری آنان باقی مانده براساس سن، جنس، رشته تحصیلی، مهارت و شغل قبلی طبقه‌بندی کرده و متناسب با نیاز بازار کار منطقه و تقاضای کارفرمایان برای نیروی کار، برای گذراندن آموزش‌های مهارتی به سازمان فنی و حرفه‌ای معرفی کنند. سازمان فنی و حرفه‌ای کشور نیز براساس این تفاهم‌نامه متعهد شده، ضمن اجرای دوره‌های آموزشی متناسب با نیازهای بازار کار هر منطقه و تقاضای کارفرمایان، فهرست مقرری بگیرانی را که از ثبت‌نام و شرکت در دوره‌های آموزشی امتناع یا دوره‌ها را ترک می‌کنند، در پایان هر ماه به ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی ارسال کنند. طبق بند «ب» ماده (۸) قانون بیمه بیکاری مصوب سال ۱۳۶۹، مقرری بیمه بیکاری افرادی که بدون عذر موجه از شرکت در دوره‌های کارآموزی خودداری کنند، قطع خواهد شد.

سازمان تأمین اجتماعی نیز با محوریت این تفاهم‌نامه متعهد شده با اخذ مستندات هزینه‌کرد، هزینه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای موضوع این تفاهم‌نامه را از محل اعتبارات بیمه بیکاری، هر شش‌ماه یک‌بار به حساب سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای واریز کند.

لزام آموزش مهارت

کارشناسان روابط کار بر این باورند که با فراهم آمدن زمینه اجرای ماده (۹) قانون بیمه بیکاری، مقرری برخی

گزارش

آموزش مهارت به‌عنوان سنگ بنای توسعه و رشد اقتصادی عمل می‌کند. تجهیز افراد به مهارت‌های مرتبط و برنامه‌های آموزشی، کارگران را قادر می‌سازد تا ضمن آشنایی با فناوری‌های جدید، با تقاضاهای در حال تحول بازار ارتباط برقرار کنند. این امر منجر

مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهد که به‌روزرسانی مهارت‌های نیروی کار یک عامل مهم در بازدهی و پیشرو بودن یک اقتصاد محسوب می‌شود. به نحوی که آموزش، کارگران را به مهارت‌های لازم برای انجام کارها، کاهش اتلاف زمان و بهبود کیفیت خروجی مجهز می‌کند. در عین حال کارگران ماهر می‌توانند سریع‌تر خود را با فناوری‌ها و فرایندهای جدید تطبیق دهند. استفاده مؤثر از فناوری‌های جدید که محرک‌های اصلی رشد بهره‌وری هستند نیز به کارگران امکان می‌دهد تا در بهبود فرایند و توسعه محصولات جدید مشارکت داشته باشند.

از طرفی، کارگرانی که به‌خوبی آموزش دیده‌اند، کمتر مرتکب اشتباه می‌شوند. این امر به خودی خود کیفیت بالاتر محصولات و خدمات را به دنبال می‌آورد. خروجی با کیفیت بالاتر رضایت بهتر مشتری و رشد کلی اقتصادی را در پی دارد.

گزارش‌ها نشان می‌دهد که اقتصادهایی با نیروی کار بسیار ماهر می‌توانند به‌طور مؤثرتری در بازار جهانی رقابت کنند، سرمایه‌گذار بگیرند و رشد بیشتر را تحریک کنند.

نمونه‌ها و مطالعات موردی

در همین زمینه نمونه‌ها و مطالعات موردی وجود دارد که روشن می‌کند چگونه مهارت‌آموزی بر ارتقای سطح توانمندی نیروی کار اثر می‌گذارد. سیستم آموزش حرفه‌ای دوگانه آلمان که ترکیبی از آموزش در کلاس با آموزش در حین کار است، اغلب به‌عنوان الگویی برای تولید نیروی کار بسیار ماهر و حفظ بهره‌وری صنعتی قوی ذکر می‌شود. کارآموزان بخشی از زمان خود را در مدرسه و بخشی را در محیط کار می‌گذرانند و حین یادگیری جنبه‌های نظری، تجربه عملی به دست می‌آورند. این سیستم در تولید نیروی کار ماهر متناسب با نیازهای صنعت مؤثر بوده و به حفظ بخش تولید آلمان کمک می‌کند.

نمونه دیگر در این میان، سنگاپور و برنامه توسعه مهارت‌آموزی آن به حساب می‌آید که در سال ۲۰۱۵ راه‌اندازی شد. این برنامه یک جنبش ملی است که به سنگاپوری‌ها فرصت‌هایی برای یادگیری مادام‌العمر و ارتقای مهارت ارائه می‌دهد. همچنین شامل یارانه برای برنامه‌های آموزشی، چارچوب مهارت‌های خاص صنعت و راهنمایی شغلی است. این پلتفرم مهارت‌آموزی به سنگاپور امکان داده تا نیروی کار بسیار ماهر را حفظ

کارگران در معرض قطع شدن قرار می‌گیرد. آرمین خوشوقتی، کارشناس ارشد حقوق و روابط کار، در این رابطه گفت: «کارگران بیکار شده باید متوجه و مراقب باشند که از حضور در دوره‌های آموزشی پیشنهادی سازمان فنی و حرفه‌ای کشور، طفره نزنند. اگر در این دوره‌ها شرکت نکنند، براساس تفاهم‌نامه جدید، مقرری بیمه بیکاری آن‌ها قطع خواهد شد. شرکت در این دوره‌ها کاملاً اجباری است.»

نکته قابل توجه در ارتباط با شرکت مقرری بگیران بیمه بیکاری در دوره‌های فنی و حرفه‌ای، این است که دوره‌های مذکور کاملاً رایگان هستند و کارگران نباید از جیب هزینه‌ای بپردازند.

اجتماعی، میرهاشم موسوی مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی و مهرداد عظیمی معاون وزیر و رئیس سازمان فنی و حرفه‌ای کشور رسید، مقرر شده سازمان فنی و حرفه‌ای دوره‌های آموزش مهارتی ویژه مقرری بگیران بیمه بیکاری را با هدف فراهم آوردن زمینه اشتغال مجدد آنان، متناسب با فرصت‌های شغلی مورد نیاز بازار کار هر منطقه و نیز تقاضای کارفرمایان برگزار کند.

آنچه کارگران بیکار شده باید بدانند

دو نکته مهم در ارتباط با دوره‌های اجباری مهارت‌آموزی وجود دارد که لازم است مورد توجه کارگران بیکار شده قرار گیرد:

۱- قطع مقرری بیکاری با عدم حضور در کلاس‌های آموزشی
تمام بیمه‌شدگان بیکار اعم از زن یا مرد که از صندوق بیمه بیکاری مقرری دریافت می‌کنند، مکلف‌اند در صورت معرفی، در دوره‌های آموزشی مورد نظر شرکت کنند. با امتناع از شرکت در دوره‌های آموزشی یا ترک دوره بدون عذر موجه، ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی به استناد بند «ب» ماده (۸) قانون بیمه بیکاری باید به قطع مقرری این افراد مبادرت ورزند.
۲- درخواست بیمه بیکاری کاملاً غیرحضورى است
در حال حاضر کلیه مراحل مربوط به اخذ درخواست بیمه بیکاری، احراز هویت، تشخیص شرایط قانونی، معرفی فرد بیکار به سازمان تأمین اجتماعی، برقراری و پرداخت حقوق بیمه بیکاری به‌صورت کاملاً غیر حضوری انجام می‌پذیرد. بیمه‌شده بیکار باید ظرف ۳۰ روز از تاریخ بیکاری با مراجعه به سامانه جامع روابط کار به نشانی (prkar.mcls.gov.ir) درخواست خود را برای دریافت بیمه بیکاری ارائه و اطلاعات موردنیاز و مدارک و مستندات مربوطه را در آن سامانه بارگذاری کند. چنانچه شرایط قانونی احراز شود، درخواست موافقت با برقراری بیمه بیکاری از سوی اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی مربوطه به‌صورت سیستمی به سامانه متمرکز تعهدات کوتاه‌مدت و بیمه بیکاری سازمان تأمین اجتماعی برای برقراری بیمه بیکاری اعلام می‌شود. امکان رصد وضعیت درخواست در سامانه مذکور برای فرد بیکار فراهم است و در هر مرحله نیز از طریق پیامک اطلاع‌رسانی می‌شود.

به‌روزرسانی مهارت‌آموزی و ارتقای وضعیت نیروی کار در جهان

به افزایش راندمان تولید، بهبود کیفیت کالاها و خدمات و افزایش رقابت در بازار جهانی می‌شود. نیروی کار ماهر برای هدایت، نوآوری، بهبود کارایی عملیاتی و حفظ مسیرهای رشد پایدار برای اقتصادهای در حال توسعه و توسعه‌یافته به‌طور یکسان ضرورت دارد.

- آموزش حقوق کارگر**
شامل آموزش در مورد حقوق کار و ایمنی محل کار در برنامه‌های آموزشی برای توانمندسازی کارگران با آگاهی از حقوق خود و نحوه حمایت از آن‌هاست.
- آشنایی با قوانین**
ارائه آموزش در مورد نحوه حمایت از شرایط کاری بهتر و نحوه گزارش تخلف از قوانین و استانداردهای کار را در بر می‌گیرد.
- یادگیری و پیشرفت مستمر**
فرصت‌های یادگیری مستمر و توسعه حرفه‌ای را برای کمک به کارگران برای پیشرفت شغلی و بهبود وضعیت اجتماعی-اقتصادی خود در طول زمان ترویج دهید.
- مسیرهای شغلی**
برنامه‌های آموزشی با مسیرهای شغلی روشن طراحی کنید که منجر به سطوح بالاتری از مهارت، مسئولیت و پاداش می‌شود.
- خدمات پشتیبانی**
- خدمات مشاوره شغلی** و استخدام برای کمک به کارآموزان برای انتقال از نیروی کار و یافتن شغلی مطابق با مهارت‌های جدید آن‌ها ارائه دهید.
- حمایت جامع**

برنامه‌های آموزشی با مسیرهای شغلی روشن طراحی کنید که منجر به سطوح بالاتری از مهارت، مسئولیت و پاداش می‌شود.

- تعامل با ذی‌نفعان**
طیف وسیعی از ذی‌نفعان مانند دولت‌ها، کارفرمایان، اتحادیه‌های کارگری و سازمان‌های جامعه مدنی را در طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی به‌منظور اطمینان از جامع و منصفانه بودن آن‌ها درگیر کنید.
- مکانیسم‌های بازخورد**
مکانیسم‌های بازخورد را برای جمع‌آوری منظم ورودی‌ها از کارآموزان و کارفرمایان برای بهبود مستمر برنامه‌های آموزشی و رسیدگی به مسائل نوظهور به اجرا درآورید.
- با گنجاندن این اصول، برنامه‌های آموزش مهارتی می‌تواند رشد اقتصادی را افزایش دهد و در عین حال از حقوق نیروی کار محافظت کند. چنین برنامه‌هایی نه‌تنها به رشد اقتصادی کمک می‌کنند، بلکه عدالت و برابری اجتماعی را نیز ارتقا می‌دهند و تضمین می‌کنند که همه کارگران به‌طور عادلانه از کمک‌های شان به اقتصاد منتفع می‌شوند.

atiyeno.ir

یادداشت

یادگیری مهارت‌ها ضمن امنیت شغلی

سید نعیمه آقاوردی

کارشناس روابط کار

تعدیل و اخراج کارگران در بازار کار ایران به‌عنوان یک بحران جدی مطرح می‌شود. گرچه در بسیاری موارد مشکلات ناشی از تعطیلی و رکود بنگاه‌های اقتصادی و فقدان امنیت شغلی به‌واسطه قراردادهای موقت کار از دلایل مهم اخراج کارگران است، اما برخی کارشناسان، میان میزان مهارت نیروی کار و آسان شدن روند اخراج و تعدیل کارگران، نسبت‌هایی قائل هستند. این گروه با مبنای قرار دادن تعداد کارگران ساده‌شغل در بنگاه‌های اقتصادی کشور و نسبت اخراج این گروه‌ها نسبت به سایر کارگران، معتقدند کارگران ساده و فاقد مهارت بیشتر از سایرین در خطر اخراج و تعدیل نیرو قرار دارند. این فرض البته با مروری بر خبرهای منتشر شده از اخراج کارگران ماهر و متخصص با سابق کاری بالا در بسیاری واحدهای صنعتی و تولیدی، چندان پذیرفته شده نیست.
آمار بیش از ۹۵ درصدی رواج قراردادهای موقت کار، امنیت شغلی را از کارگران فاقد یا دارای مهارت و تخصص ویژه سلب می‌کند. با این حال بررسی استانداردهای مهارت‌آموزی در سطح بین‌المللی نشان می‌دهد که فارغ از وضعیت نیروی کار در ایران که تابعی از شرایط نامتوازن روابط کار است، به آموزش‌های مهارتی بیکران برای افزایش قابلیت اشتغال و رشد اقتصادی نیاز داریم. در بازار کار پرشتاب امروزی، تقاضا برای مهارت‌های خاص دائماً در حال تغییر است و این امر برای جویندگان کار ضرورت دارد که با نیازهای مرتبط بازار کار، به‌روز بمانند. برنامه‌های مهارت‌آموزی، بیکران را به دانش و توانایی‌های لازم برای پاسخگویی به این خواسته‌ها مجهز می‌کند و در صورت همراه شدن با سایر عوامل مؤثر بر حفظ امنیت شغلی همچون قراردادهای قانونی، رعایت حقوق کارگران و وجود تشکل برای کارگری برای دفاع از حقوق آن‌ها، به‌طور قابل توجهی شانس کارگران را در تضمین امنیت شغلی افزایش می‌دهد. این نه‌تنها در شرایط ایده‌آل به ایجاد ثبات مالی کمک می‌کند، بلکه با افزایش تعداد نیروی کار ماهرتر و کارآمدتر، بهره‌وری کلی اقتصادی را افزایش می‌دهد. مطالعات مرتبط با رفاه اجتماعی نشان می‌دهد که نیاز به آموزش مهارتی برای افراد بیکار به دلایل متعددی حیاتی است. به‌طور کلی می‌توان آن‌ها را به مزایای اقتصادی، اجتماعی و فردی طبقه‌بندی کرد. بر این اساس مهم‌ترین مزیت‌های اقتصادی آموزش‌های مهارتی را می‌توان در موارد زیر جست‌وجو کرد:

• افزایش قابلیت اشتغال

آموزش مهارتی افراد را به شایستگی‌های لازم برای پاسخگویی به خواسته‌های بازار کار مجهز می‌کند و در نتیجه شانس آن‌ها را برای یافتن شغل افزایش می‌دهد. کارفرمایان تمایل بیشتری به استخدام کارگرانی دارند که دارای مهارت‌های مرتبط هستند و زمان و منابع صرف شده برای آموزش در حین کار را کاهش می‌دهند.

• کاهش نرخ بیکاری

برنامه‌های آموزشی با ارائه مهارت‌های لازم برای ورود مجدد نیروی کار به بازار، کاهش بیکاری طولانی‌مدت را رقم می‌زنند و بودجه‌های دولتی را به سمت افزایش بودجه رفاه اجتماعی هدایت می‌کنند.

• انطباق با پیشرفت‌های فناوری

با پیشرفت فناوری، بسیاری از مشاغل سنتی منسوخ می‌شوند و مشاغل جدیدی ظهور می‌کنند. آموزش مهارت‌ها نیروی کار را جهت سازگاری با این تغییرات آماده و تضمین می‌کند که بازار کار رقابتی و مرتبط باقی می‌ماند. علاوه بر مزایای اقتصادی، تمرکز بر مهارت‌آموزی بیکاران مزایای اجتماعی به دنبال دارد. آموزش مهارتی به گروه‌های رانده شده به‌خاشیه‌مانند افرادی که مدت‌هاست در جست‌وجوی کار هستند، جوانان و افراد کم‌درآمد امکان می‌دهد تا در بازار کار ادغام شوند. همچنین جامعه با فراهم آوردن فرصت‌های برابر برای توسعه مهارت می‌تواند نابرابری‌ها را کاهش و انسجام اجتماعی را ارتقا دهد. در عین حال باید به این نکته توجه داشت که بیکاری به‌عنوان یک آسیب اجتماعی، اغلب بانرخ بالاتر جرم و جنایت مرتبط است. با ارائه آموزش‌های مهارتی و فرصت‌های شغلی، جوامع می‌توانند از گسترش اشتغال به‌عنوان مکانیسمی برای کاهش جرم و رفتارهای ضد اجتماعی و در عین حال ارتقای سطح سلامت جسمی و روانی جامعه استفاده کنند. در بعد رسوم مزایای مهارت‌آموزی متوجه خود «فرد» خواهد بود. آموزش مهارت‌ها، رشد فردی، عزت نفس و اعتمادبنفس را افزایش می‌دهد. در عین حال، یادگیری مستمر ذهنیت رشد را تقویت و افراد را تشویق می‌کند تا برای بهبود شخصی و حرفه‌ای تلاش کنند. از طرفی کسب مهارت‌های جدید می‌تواند درها را به‌روی فرصت‌های پیشرفت شغلی باز کند، علاوه بر این کسب اشتغال از طریق آموزش‌های مهارتی منجر به استقلال و ثبات مالی می‌شود. این امر کیفیت زندگی را بهبود می‌بخشد و یک شبکه ایمنی در برابر عدم قطعیت‌های اقتصادی ایجاد می‌کند. افزایش درآمد حاصل از فرصت‌های شغلی بهتر می‌تواند به استانداردهای زندگی بالاتر برای افراد و خانواده‌های آن‌ها بینجامد.